

แนวทางการเขียนบทความทางวิชาการ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำผลงานทางวิชาการในงานตำรว

โดย กลุ่มงานอาจารย์ บข.ศ.

บทความทางวิชาการ เป็นเอกสารทางวิชาการประเภทหนึ่งซึ่งสถานศึกษาหรือฝึกอบรม ได้ให้คำจำกัดความเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแต่งตั้งตำแหน่งทางวิชาการไว้ว่า “หมายถึงเอกสารซึ่งเรียบเรียงจากผลงานทางวิชาการของตนเอง หรือของผู้อื่นในลักษณะที่เป็นการวิเคราะห์ วิเคราะห์ หรือเสนอแนวความคิดใหม่ๆ จากพื้นฐานทางวิชาการนั้นๆ” จากความหมายข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่า บทความทางวิชาการมีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอความรู้ความคิดใหม่ๆ รวมทั้งประสบการณ์ของผู้เขียนเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ บนพื้นฐานของวิชาการในเรื่องนั้นๆ หรืออาจจะเป็นการแสดงความคิดเห็นในเชิงวิเคราะห์ วิเคราะห์ วิชาการในเรื่องนั้นๆ เพื่อนำเสนอแนวความคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ หรือเพื่อตั้งคำถามหรือประเด็นใหม่ๆ ที่จะกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นต่อไป บทความทางวิชาการเป็นช่องทางหนึ่งที่จะเผยแพร่ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของสำนักวิชาการออกสู่วงวิชาการและสาธารณชน ซึ่งช่วยให้นักวิชาการได้ทราบว่าความคิดและความรู้ใหม่ๆ ที่ตนได้พัฒนาขึ้นนั้นได้รับการยอมรับหรือไม่ยอมรับ หรือมีจุดอ่อน จุดเด่นประการใด ความรู้และความคิดเหล่านี้ควรจะได้มาจากการที่ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิเคราะห์มาอย่างดีแล้วจนกระทั่งเกิดแนวความคิดใหม่ๆ ต่อเนื่องออกไป ในทางที่จะสร้างสรรค์วิชาการเรื่องนั้นๆ ให้งอกงามต่อไปอีก บทความทางวิชาการที่ดี ควรมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านได้แนวคิดแนวทางในการนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในรูปแบบหนึ่ง หรือช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดการพัฒนาความคิดในเรื่องนั้นๆ ต่อไป

ลักษณะสำคัญของบทความทางวิชาการ

จากการอภิปรายข้างต้น บทความทางวิชาการจึงควรมีลักษณะสำคัญๆ ดังนี้

1. มีการนำเสนอความรู้ ความคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้ในเรื่องนั้นๆ โดยมีหลักฐานทางวิชาการอ้างอิง
2. มีการวิเคราะห์ วิเคราะห์ ให้ผู้อ่านเห็นประเด็นสำคัญอันเป็นสาระประโยชน์ที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอแก่ผู้อ่าน ซึ่งอาจจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ส่วนตัว หรือประสบการณ์และผลงานของผู้อื่นมาใช้
3. มีการเรียบเรียงเนื้อหาสาระอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเกิดความกระจ่างในความรู้ความคิดที่นำเสนอ
4. มีการอ้างอิงทางวิชาการและให้แหล่งอ้างอิงทางวิชาการอย่างถูกต้อง เหมาะสมตามหลักวิชาการและจรรยาบรรณของนักวิชาการ
5. มีการอภิปรายให้แนวคิด แนวทางในการนำความรู้ ความคิดที่นำเสนอไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือมีประเด็นใหม่ๆ ที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความต้องการสืบเสาะหาความรู้หรือพัฒนาความคิดในประเด็นนั้นๆ ต่อไป

ส่วนประกอบของบทความทางวิชาการ

โดยทั่วไป บทความทางวิชาการ ควรมีส่วนประกอบดังนี้

1. ส่วนนำ

ส่วนนำจะเป็นส่วนที่ผู้เขียนตั้งใจให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเรื่องนั้นๆ ซึ่งสามารถใช้วิธีการและเทคนิคต่างๆ ตามแต่ผู้เขียนจะเห็นสมควร เช่น อาจใช้ภาษาที่กระตุ้น จูงใจผู้อ่านหรือยกปัญหาที่กำลังเป็นที่สนใจขณะนั้นขึ้นมาอภิปราย หรือตั้งประเด็นคำถามหรือปัญหาที่ทำทลายความคิดของผู้อ่านหรืออาจจะกล่าวถึงประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่าน เป็นต้น นอกจากนี้จะเป็นส่วนที่ใช้จูงใจผู้อ่านแล้ว ส่วนนำเป็นส่วนที่ผู้เขียนสามารถกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเขียนบทความนั้น หรือให้คำชี้แจงที่มาของการเขียนบทความนั้น รวมทั้งขอบเขตของบทความนั้น เพื่อช่วยให้ผู้อ่านไม่คาดหวังเกินขอบเขตที่กำหนด นอกจากนี้ผู้เขียนอาจใช้ส่วนนำนี้ในการปูพื้นฐานที่จะเป็นในการอ่านเรื่องนั้นให้แก่ผู้อ่าน หรือให้กรอบแนวคิดที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาสาระที่นำเสนอต่อไป

2. ส่วนสาระสำคัญของเรื่อง

ถัดจากส่วนนำก็จะถึงส่วนที่เป็นการนำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญของเรื่องซึ่งในส่วนนี้ผู้เขียนควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การจัดลำดับเนื้อหาสาระ ผู้เขียนควรมีการวางแผนจัดโครงสร้างของเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอ และจัดลำดับเนื้อหาสาระให้เหมาะสมตามธรรมชาติของเนื้อหาสาระนั้น การนำเสนอเนื้อหาสาระควรมีความต่อเนื่องกัน เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสาระนั้นได้โดยง่าย

2.2 การเรียบเรียงเนื้อหา ในส่วนนี้ต้องอาศัยความสามารถของผู้เขียนในหลายด้าน นอกเหนือจากความเข้าใจในเนื้อหาสาระ เช่น ด้านภาษา ด้านสไตล์การเขียน ด้านวิธีการนำเสนอ เป็นต้น

2.2.1 ด้านการใช้ภาษา การเขียนบทความทางวิชาการ จะต้องใช้คำในภาษาไทย หากคำไทยนั้นยังไม่เป็นที่เผยแพร่หลาย ควรใส่คำภาษาต่างประเทศไว้ในวงเล็บ ในกรณีที่ไม่สามารถหาคำไทยได้ จะเป็นต้องทับศัพท์ก็ควรเขียนคำนั้นให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน ไม่ควรเขียนภาษาไทยและต่างประเทศปะปนกันในลักษณะที่เรียกว่า “ไทยคำ อังกฤษคำ” เพราะจะทำให้งานเขียนนั้นมีลักษณะของความเป็นทางการ (formal) ลดลง ผู้เขียนบทความทางวิชาการ จำเป็นต้องพิถีพิถันในเรื่องการเขียนตัวสะกดการันต์ต่างๆ ให้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน **และควรตรวจทานงานของตนไม่ให้ผิดพลาด เพราะงานนั้นจะเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการต่อไป**

2.2.2 ด้านสไตล์การเขียน ผู้เขียนแต่ละคนย่อมมีสไตล์การเขียนของตนซึ่งจะเป็นเอกลักษณ์และเป็นเสน่ห์ภาพของผู้เขียน อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าผู้เขียนจะใช้สไตล์อะไร สิ่งที่ต้องคำนึงก็คือผู้เขียนจะต้องเขียนอธิบายเรื่องนั้นๆ ให้ผู้อ่านเกิดความกระจ่างมากที่สุด ซึ่งอาจต้องใช้เทคนิคต่างๆ ที่จำเป็น เช่น การจัดลำดับหัวข้อ การยกตัวอย่างที่เหมาะสม การใช้ภาษาที่กระชับชัดเจน และเหมาะสมกับผู้อ่าน เป็นต้น

2.2.3 ด้านวิธีการนำเสนอ การนำเสนอเนื้อหาสาระให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายและได้อย่างรวดเร็ว นั้น จำเป็นต้องใช้เทคนิคต่างๆ ในการนำเสนอเข้าช่วย เช่น การใช้สื่อประเภทภาพ แผนภูมิ ตาราง กราฟ เป็นต้น ผู้เขียนควรมีการนำเสนอสื่อต่างๆ นี้อย่างเหมาะสม และถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น การเขียนชื่อตาราง การให้หัวข้อต่างๆ ในตาราง เป็นต้น

2.3 การวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจาร์ณ และการนำเสนอความคิดของผู้เขียน บทความที่ดีควรมีการนำเสนอความคิดเห็นของผู้เขียน ซึ่งอาจออกมาในลักษณะของการวิเคราะห์ วิจาร์ณ ข้อมูล เนื้อหา

สาระ ให้เป็นประเด็นที่เป็นส่วนของการริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เขียน ซึ่งอาจจะนำเสนอไปพร้อมๆ กับการนำเสนอเนื้อหาสาระ หรืออาจจะนำเสนอก่อนการนำเสนอข้อมูลหรือเนื้อหาสาระก็ได้ แล้วแต่สไตล์การเขียนของผู้เขียน หรือความเหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาของเรื่องนั้นๆ

3. ส่วนสรุป

บทความทางวิชาการที่ดีควรมีการสรุปประเด็นสำคัญๆ ของบทความนั้นๆ ซึ่งอาจทำในลักษณะที่เป็นการย่อ คือการเลือกเก็บประเด็นสำคัญๆ ของบทความนั้นๆ มาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้นๆ ท้ายบท หรืออาจใช้วิธีการบอกผลลัพธ์ว่า สิ่งที่กำลังกล่าวมามีความสำคัญอย่างไร สามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไป หรืออาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทิ้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปสืบเสาะแสวงหาความรู้หรือคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป งานเขียนที่ดีควรมีการสรุปในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเสมอ

4. ส่วนอ้างอิง

เนื่องจากบทความทางวิชาการ เป็นงานที่เขียนขึ้นบนพื้นฐานของวิชาการที่ได้มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัยกันมาแล้ว และการวิเคราะห์ วิจัยอาจมีการเชื่อมโยงกับผลงานของผู้อื่นจึงจำเป็นต้องมีการอ้างอิงเมื่อนำข้อความหรือผลงานของผู้อื่นมาใช้ โดยการระบุให้ชัดเจนว่าเป็นงานของใคร ทำเมื่อไร และนำมาจากไหน เป็นการให้เกียรติเจ้าของงาน และประกาศให้ผู้อ่านรับรู้ว่าเป็นงานที่คิดค้นขึ้นโดยผู้อื่น รวมทั้งเป็นการให้หลักฐานแก่ผู้อ่าน ให้ผู้อ่านสามารถไปสืบเสาะแสวงหาความรู้เพิ่มเติม หรือติดตามตรวจสอบหลักฐานได้

โดยทั่วไป การอ้างอิงทำได้หลายแบบที่นิยมกันก็แทรกปนไปในเนื้อหา การอ้างอิงแบบลงเชิงอรรถ และการทำบรรณานุกรม

4.1 การอ้างอิงแบบแทรกปนไปในเนื้อหา มี 2 ระบบ คือ

4.1.1 ระบบนามปี เป็นการอ้างอิงโดยลงชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าของเอกสารที่อ้างอิง ตัวอย่างเช่น

“กิจการพิมพ์ในเมืองไทย เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2371 (สุภาพรรณ บุญสะอาด , 2517 : 38)”

4.1.2 ระบบหมายเลข ใช้วิธีระบุหมายเลขสำคัญ เอกสารอ้างอิงที่เรื่องลำดับไว้ในบรรณานุกรม และบอกเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง เช่น

“การพิมพ์หนังสือเริ่มขึ้นในประเทศจีน ตั้งแต่ราวปี ค.ศ. 105 และมีวิวัฒนาการมาโดยลำดับ (2:186)”

4.2 การอ้างอิงแบบลงเชิงอรรถ มีหลายแบบ เช่น เป็นเชิงอรรถอ้างอิงซึ่งทำในรูปของข้อความที่แยกไว้ท้ายหน้า โดยลงชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ และเลขหน้า ในบางกรณีอาจรวมไว้ท้ายบทก็ได้ นอกจากเชิงอรรถอ้างอิงแล้ว ยังมีเชิงอรรถเสริมความหรือเชิงอรรถอธิบาย เพื่อให้คำอธิบายเพิ่มเติม และเชิงอรรถโยง ซึ่งใช้บอกแหล่งความรู้ที่ผู้อ่านจะหาได้จากส่วนอื่นของเรื่องที่เขียนนั้น เพื่อจะได้ไม่ต้องนำข้อมูลซึ่งเขียนแล้วมากล่าวซ้ำอีก นอกจากนั้น การอ้างอิงมีลักษณะเป็นการอิง คือไม่ได้นำผลงานส่วนใดส่วนหนึ่งมากล่าวอ้างโดยตรง แต่เป็นการนำความคิดหรือข้อมูลของเขามาเล่าก็ต้องอ้างชื่อเจ้าของผลงาน และบอกที่มาไว้ในบรรณานุกรม

ตัวอย่างการลงเชิงอรรถอ้างอิง

“งบประมาณเพื่อการศึกษาของระบบโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการเพิ่มขึ้นจาก 569.1 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.7 ของงบประมาณเพื่อการศึกษาทั้งหมดในปี 2536.....”

¹สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี.งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ 2535. กรุงเทพมหานคร:บริษัทฉลองรัตน์ จำกัด , ม.ป.ป.

ตัวอย่างการลงเชิงอรรถอธิบาย

“.....รูปแบบของการศึกษาที่สามารถนำอุปกรณ์โทรคมนาคมมาใช้ในการสื่อสารสองทางในขณะนี้ ได้แก่ โทรศัพท์เพื่อการศึกษา โทรประชุมเพื่อการศึกษา และดาวเทียมเพื่อการศึกษา*....”

*นอกจากรูปแบบทั้ง 3 แล้ว ยังสามารถใช้ระบบและอุปกรณ์โทรคมนาคมต่างๆ ได้แก่ โทรพิมพ์ระบบเคเบิลทีวี การส่งสัญญาณไมโครเวฟ videotext และ teletext ในการศึกษาทางไกลได้อีกด้วย

บรรณานุกรมเป็นรายการเอกสารที่ใช้อ้างอิงและใช้ประกอบการเขียนบทความนั้นๆ ซึ่งบอกรายละเอียดเกี่ยวกับเอกสารนั้น โดยจัดเรียงตามลำดับพหุญชนะ ประกอบด้วย ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ จำนวนเล่ม ครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ ผู้อ่านสามารถตรวจสอบหลักฐาน หรือศึกษาเพิ่มเติมได้ บรรณานุกรมนับเป็นส่วนสำคัญของบทความทางวิชาการ เนื่องจากวัตถุประสงค์สำคัญข้อหนึ่งของการเขียนบทความทางวิชาการก็เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านมีการสืบเสาะและค้นคิดพัฒนาในเรื่องนั้นๆ ต่อไป

ตัวอย่างการเขียนบรรณานุกรม

ภาษาไทย

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และชูชาติ สวัสดิ์ศรี , บรรณาธิการ. ประวัติศาสตร์และนักประวัติศาสตร์ไทย .

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น , 2519 .

พระราชวรมณี. ปรัชญาการศึกษาของคนไทย. พระนคร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2519.

วิจิตรวาทการ,หลวง. ศาสนาสากล เปรียบเทียบศาสนา สัทธิตและปรัชญาต่างๆ ทั่วโลก. 5 เล่ม.

พิมพ์ครั้งที่ 2 . พระนคร : โรงพิมพ์ ส.ธรรมภักดี, 2498-2501.

วิชาการ,กรม. จุดประสงค์ในการสอน. พระนคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2518.

สมบูรณ ไพรินทร์. บันทึกเหตุการณ์ทางการเมืองตั้งแต่ 24 มิถุนายน 2475-25 ธันวาคม 2515.

2 เล่ม. (ม.ป.ท. , ม.ป.ป.).

ชมเพลิน จันทรเรื่องเพ็ญ, สมคิด แก้วสนธิ และทองอินทร์ วงศ์ไสร. การสอนแบบต่างๆ

ในระดับอุดมศึกษา. วารสารครูศาสตร์. 6 พฤษภาคม-มิถุนายน 2519 : 34-49.

ภาษาอังกฤษ

Fontana,D.Jr. Classroom control: Understanding and Building classroom behavior.
London :The British Psychological Society,1985.

Katz, W.A. Introduction to reference work. 2 Vols. 2nd ed. Now York : McGraw-Hill
Book Co., 1974.

Thailand. Office of the National Education Commission. A research report on higher
Education system : A case study of Thailand . Bangkok : Office of the National
Education Commission, 1977.

รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องของการอ้างอิงนั้นมีอีกมาก ซึ่งผู้เขียนบทความทางวิชาการควรแสวงหา
ความรู้เพิ่มเติม เพราะมีแบบให้เลือกหลายแบบที่ยกมาเป็นเพียงแบบหนึ่งเท่านั้น อย่างไรก็ตาม หลักสำคัญที่
ควรกล่าวไว้ในที่นี้ก็คือ การอ้างอิงควรจะเป็นการกระทำอย่างมีจุดหมาย เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบแหล่งที่มาของ
ความรู้ และช่วยให้ผู้อ่านมีโอกาสหาความรู้เพิ่มขึ้นและเป็นการแสดงว่าสิ่งที่นำมากล่าวมีหลักฐานควรเชื่อถือ
ได้เพียงใด ความรู้พื้นฐานๆ ที่เป็นสิ่งที่ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย ไม่จำเป็นต้องมีการสืบค้นอะไรอีก ไม่จำเป็นต้องมีการ
อ้างอิง ควรอ้างอิงเท่าที่จำเป็น การอ้างอิงมากเกินไปจะทำให้บทความดูรุ่มร่าม และก่อความรำคาญใน
การอ่านได้ นอกจากนี้ พึงตระหนักอยู่เสมอว่าการคัดลอกงานของผู้อื่นนั้นทำได้ แต่ต้องเป็นการนำมาเพื่อ
อธิบายสนับสนุนเท่านั้น ไม่ใช่ลอกเอามาเป็นเนื้อหาของตน

รายละเอียดปลีกย่อยในการเขียนบทความทางวิชาการให้ได้ดีนั้น คงยังมีอีกมาก อาทิเช่น ลักษณะ
จำเพาะของบทความเฉพาะสาขา ความยาวที่เหมาะสม แบบฟอร์ม และรายละเอียดเกี่ยวกับการพิมพ์ เป็นต้น ผู้เขียนบทความควรให้ความสนใจที่จะศึกษาต่อไป ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นเพียงส่วนสำคัญที่ไม่ควรขาด
ในบทความทางวิชาการโดยทั่วไปเท่านั้น